

ร่างระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสืบสวน การไต่สวน และการวินิจฉัยชี้ขาด

พ.ศ.

เพื่อให้การเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๔ มาตรา ๒๒๕ และมาตรา ๒๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๒ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๗ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.๒๕๖๐ ... แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. มาตรา ... แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. มาตรา... แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ พ.ศ.๒๕๖๐ และ มาตรา... แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ประกอบมติคณะกรรมการการเลือกตั้งครั้งที่ ... เมื่อวันที่..... คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน การไต่สวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ.”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ.๒๕๕๔

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“เลือกตั้ง” หมายความว่า การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณี และให้หมายความรวมถึงการเลือกสมาชิกวุฒิสภาและการออกเสียงประชามติ ด้วย

“กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง” หมายความว่า กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กฎหมายว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการ กฎหมายว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และให้หมายความรวมถึงกฎหมายว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ด้วย

“เหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏ” หมายความว่า การชี้ช่อง การแจ้งเบาะแส การให้ข้อมูล หรือการรับทราบเหตุด้วยประการอื่นใด รวมถึงเหตุที่เกิดขึ้นซึ่งหน้าหรือเหตุที่ปรากฏหลักฐานพอสมควร ว่ามีการกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง

“คำกล่าวหา” หมายความว่า การที่ได้กล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง และให้รวมถึงคำร้อง หรือคำคัดค้านด้วย

“ผู้กล่าวหา” หมายความว่า บุคคลที่กล่าวหาว่ามีการกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง (ม.๔๑ พ.ร.บ.กกต.)

“ผู้ถูกกล่าวหา” หมายความว่า บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง และให้หมายความรวมถึงผู้สมัครและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือพรรคการเมืองที่ได้รับประโยชน์จากการกระทำดังกล่าว (ม.๔๓ พ.ร.บ.กกต.)

“การสืบสวน” หมายความว่า การดำเนินการใดๆ ในการแสวงหา หรือการรวบรวมข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ว่ามีการกระทำความผิดเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง หรือเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะดำเนินการสอบสวนหรือไต่สวน

“การไต่สวน” หมายความว่า แสวงหา รวบรวม และการดำเนินการอื่นใด เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในการที่จะทราบรายละเอียด และพิสูจน์เกี่ยวกับการกระทำ อันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และพรรคการเมือง

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการการเลือกตั้ง และให้หมายความรวมถึงประธานกรรมการการเลือกตั้งด้วย

“เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“เอกอัครราชทูต” หมายความว่า เอกอัครราชทูต หรือกงสุลใหญ่ หรือหัวหน้าสำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทยแล้วแต่กรณี

“ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” หมายความว่า ผู้ว่าการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร (อาจหมายความรวมถึงผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการประจำจังหวัดและกรุงเทพมหานครในกรณีที่ต้องมีการสืบสวนโดยที่ยังไม่ได้แต่งตั้งผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด)

“พนักงาน” หมายความว่า พนักงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง และให้หมายความรวมถึงข้าราชการพนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ พนักงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ซึ่งมาช่วยปฏิบัติงานในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

“พนักงานสืบสวนสอบสวน” หมายความว่า พนักงานที่ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจในการสืบสวน สอบสวน ไต่สวน หรือดำเนินคดี และให้หมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐที่ได้รับแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่เฉพาะกาลหรือเฉพาะเรื่อง

“ผู้สมัคร” หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วแต่กรณี และให้หมายความรวมถึงผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา ด้วย

“คณะกรรมการสืบสวน” หมายความว่า คณะบุคคลที่ทำหน้าที่สืบสวนตามระเบียบนี้

“คณะกรรมการไต่สวน” หมายความว่า คณะบุคคลที่ทำหน้าที่ไต่สวนตามระเบียบนี้

“คณะกรรมการช่วยตรวจสำนวน” หมายความว่า คณะกรรมการช่วยตรวจสำนวนหรือการไต่สวน การรับฟังคำชี้แจง หรือพยานหลักฐานแทนคณะกรรมการ

“คณะอนุกรรมการวินิจฉัย” หมายความว่า คณะอนุกรรมการวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้ง

“สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำกรุงเทพมหานคร

“สถานทูต” หมายความว่า สถานเอกอัครราชทูต หรือสถานกงสุลใหญ่ หรือสำนักงานการค้าและเศรษฐกิจไทยแล้วแต่กรณี

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ

“อิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า การประยุกต์ใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านแม่เหล็กไฟฟ้า หรือวิธีอื่นใดในลักษณะคล้ายกัน และให้หมายความรวมถึงการประยุกต์ใช้วิธีการทางแสง วิธีการทางแม่เหล็ก หรืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้วิธีการต่างๆ เช่นว่านั้น

“คำวินิจฉัย” หมายความว่า คำวินิจฉัยสั่งการของคณะกรรมการในการวินิจฉัยชี้ขาดสำนวนสืบสวน หรือสำนวนไต่สวนตามระเบียบนี้

ข้อ ๕ ให้ประธานกรรมการเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และกรณีที่มีได้กำหนดไว้ หรือมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้ให้คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจตีความวินิจฉัยชี้ขาด

หมวด ๑ บททั่วไป

ข้อ ๖ เมื่อมีการยื่นคำกล่าวหา หรือมีเหตุอันควรสงสัย หรือความปรากฏต่อคณะกรรมการว่า มีการกระทำใดอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือจะมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้พิจารณาดำเนินการตามระเบียบนี้

ข้อ ๗ ให้พนักงานสืบสวนสอบสวน คณะกรรมการสืบสวน คณะกรรมการไต่สวน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เลขาธิการ คณะกรรมการช่วยตรวจสำนวน และคณะอนุกรรมการวินิจฉัย มีหน้าที่พิจารณาหรือเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการวินิจฉัยปัญหาหรือข้อโต้แย้ง ตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองในเขตอำนาจของตน และปฏิบัติตามอื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย และให้มีอำนาจขอให้มีการดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (อิงมาจากอำนาจ กต. ตาม ม.๒๔ และ ม.๓๒ พ.ร.ป.กต.)

(๑) ขอให้หน่วยงานของรัฐมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือให้ความเห็นในการปฏิบัติงานหรือส่งเอกสารหลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการสืบสวน ไต่สวนและการพิจารณา

(๒) ขอให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานตาม (๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐ พนักงานอัยการ พนักงานสอบสวน หรือบุคคลใดมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการสืบสวนหรือไต่สวน และการพิจารณา

(๓) เข้าไปในที่เลือกตั้ง ที่ออกเสียงประชามติ สถานที่นับคะแนนเลือกตั้ง สถานที่นับคะแนนออกเสียงประชามติ

(๔) ขอให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือผู้สอบบัญชีรับอนุญาตสอบบัญชีของพรรคการเมือง โดยอาจขอให้ตรวจสอบอย่างเร่งด่วนในช่วงเวลาที่มีการเลือกตั้งด้วยก็ได้

(๕) เมื่อปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า มีการกระทำความผิด หรือฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง ขอให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแจ้งรายงานการทุจริตกรรมของพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งในพรรคการเมือง หรือผู้สมัคร หรือขอให้ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินแจ้งให้ทราบถึงการโอนหรือการเบิกจ่ายเงินในกรณีดังกล่าว ทั้งนี้ภายในเวลาที่กำหนด และมีให้นำบทบัญญัติของกฎหมายที่ห้ามหน่วยงานใดเปิดเผยข้อมูลในความครอบครองมาใช้บังคับแก่การแจ้งข้อมูลตามที่ร้องขอนี้

(๖) ขอให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องการข่าว แจ้งข้อมูล เบาะแสตามที่ร้องขอ แต่เมื่อได้รับแจ้งข้อมูลใดแล้วให้ใช้ข้อมูลนั้นเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด หรือวางมาตรการป้องกันการกระทำความผิดในส่วนที่เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ แต่จะเปิดเผยข้อมูลและแหล่งข้อมูลมิได้

การดำเนินการตาม (๓) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการ อาจมอบหมายให้พนักงานดำเนินการแทน ก็ได้ คณะกรรมการสืบสวน หรือคณะกรรมการไต่สวน อาจมอบหมายให้กรรมการในคณะคนหนึ่งคนใดดำเนินการแทนก็ได้

ข้อ ๘ ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำบัญชีรายชื่อ เลขาธิการ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และพนักงานที่มีความรู้ความสามารถทางกฎหมาย มีประสบการณ์ในการสืบสวน การสอบสวน การไต่สวน หรือดำเนินคดีและผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรที่คณะกรรมการกำหนด เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาแต่งตั้ง ให้เป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจในการสืบสวน สอบสวน หรือไต่สวน หรือดำเนินคดี ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐

ให้เลขาธิการดำเนินการออกบัตรประจำตัวสำหรับเจ้าพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวด้วย

หมวด ๒

คำกล่าวหา และเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏ

ส่วนที่ ๑

คำกล่าวหา

ข้อ ๙ คำกล่าวหาให้ยื่นเป็นหนังสือ กรณีมีเหตุจำเป็นไม่สามารถทำเป็นหนังสือ จะกล่าวหาด้วยวาจา ก็ได้

(๑) กรณีการกล่าวหาเป็นหนังสือ ให้ใช้ถ้อยคำสุภาพ และมีรายการดังนี้

(ก) วัน เดือน ปี ที่ทำคำกล่าวหา

(ข) ชื่อ ที่อยู่ และสถานะของผู้กล่าวหา หากมีหลายคน อาจจัดทำเป็นบัญชีแนบท้ายคำกล่าวหาก็ได้

(ค) ชื่อผู้ถูกกล่าวหาพร้อมที่อยู่ และสถานะของผู้ถูกกล่าวหา (ถ้ามี) หากมีหลายคน อาจจัดทำเป็นบัญชีแนบท้ายคำกล่าวหา ก็ได้

(ง) ระบุข้อเท็จจริงของแต่ละข้อกล่าวหา และพฤติการณ์อันเป็นการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือจะมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไป โดยมีชอบด้วยกฎหมาย โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวัน เวลา และสถานที่ที่เกิดการกระทำ รวมทั้งบุคคล และหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

(จ) ลงลายมือชื่อผู้กล่าวหา

กรณีคำกล่าวหาเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ให้ยื่นหลักฐานการ ทักท้วงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลดังกล่าวในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่นั้น ตามแบบที่คณะกรรมการกำหนดด้วย (รอดูกฎหมายเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่งว่าจะกำหนดอย่างไร)

(๒) กรณีเป็นการกล่าวหาด้วยวาจา ให้พนักงานบันทึกถ้อยคำของผู้กล่าวหาเบื้องต้น เพื่อให้ทราบ รายละเอียดเช่นเดียวกับ (๑) โดยให้ผู้กล่าวหาลงลายมือชื่อไว้ และให้ถือว่าบันทึกถ้อยคำเบื้องต้นนี้เป็นคำกล่าวหา

ข้อ ๑๐ ผู้มีสิทธิยื่นคำกล่าวหา ได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผู้สมัคร หรือพรรคการเมือง มีสิทธิยื่นคำกล่าวหา ต่อคณะกรรมการ เฉพาะในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง หรือที่ตนสมัครรับเลือกตั้ง หรือที่พรรคการเมืองส่ง สมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๑ ผู้กล่าวหาต้องยื่นคำกล่าวหา หรือกล่าวหาด้วยวาจาด้วยตนเองที่สำนักงานคณะกรรมการประจำ จังหวัดซึ่งดำเนินการเลือกตั้งนั้น เว้นแต่ในกรณีมีเหตุจำเป็น อาจยื่นหรือกล่าวหาที่สำนักงานคณะกรรมการ ก็ได้

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น คำกล่าวหาที่เป็นหนังสือ ผู้กล่าวหาอาจมอบอำนาจให้ผู้อื่นนำไปยื่นแทนก็ได้ โดย จะต้องส่งใบมอบอำนาจพร้อมทั้งระบุเหตุผลที่ต้องมีการยื่นคำกล่าวหาแทน และต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัว ประชาชนหรือบัตรแสดงตัวอย่างอื่นที่ทางราชการออกให้ ที่มีเลขประจำตัวประชาชนของผู้กล่าวหาและผู้รับมอบ อำนาจ ด้วย

คำกล่าวหาให้ยื่นได้ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด (รอดูกฎหมายการเลือกตั้งแต่ละฉบับว่าจะ กำหนดระยะเวลาการกล่าวหา หรือคัดค้าน ไว้อย่างไรบ้าง อาจมากำหนดรายละเอียดอีกครั้งหนึ่ง)

คำกล่าวหาที่ไต่ยื่นไว้แล้ว ให้พนักงานออกใบรับคำกล่าวหาให้แก่ผู้กล่าวหาไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๑๒ เมื่อได้รับคำกล่าวหาไว้แล้ว ให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) บันทึกการรับคำกล่าวหาไว้ในสารบบ

(๒) คำกล่าวหาที่มีสาระสำคัญครบถ้วนตามข้อ ๙ และมีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ที่

ชัดเจนรวมทั้งระบุพยานหลักฐานเพียงพอที่จะทราบได้ว่ามีเหตุที่ทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม หรืออันเป็นการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง ให้เลขาธิการหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี พิจารณาสั่งให้มีการไต่สวน โดยเร็ว

คำกล่าวหาที่มีรายละเอียดตาม (๑) ยังไม่เพียงพอที่จะสั่งให้มีการไต่สวนได้ ให้เลขาธิการหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้วแต่กรณี พิจารณาสั่งให้มีการสืบสวนโดยเร็ว

ข้อ ๑๓ คำกล่าวหาที่มีลักษณะดังต่อไปนี้มิให้รับไว้ดำเนินการ

(๑) คำกล่าวหาที่ไม่เป็นความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง

(๒) คำกล่าวหาที่ยื่นเลยระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

(๓) คำกล่าวหาที่คณะกรรมการได้วินิจฉัยชี้ขาดแล้ว และไม่มีพยานหลักฐานใหม่ ซึ่งเป็นสาระสำคัญพอที่จะยกขึ้นพิจารณาวินิจฉัย

(๔) คำกล่าวหาที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล หรือที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งถึงที่สุดแล้ว

ข้อ ๑๔ กรณีตามข้อ ๑๓ ให้พนักงานสืบสวนสอบสวนเสนอมิให้รับคำกล่าวหาไว้ดำเนินการ ต่อคณะกรรมการหรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายเพื่อพิจารณา โดยเสนอผ่านผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี

คณะกรรมการ หรือกรรมการที่ได้รับมอบหมาย พิจารณาแล้วอาจสั่งมิให้รับคำกล่าวหาไว้ดำเนินการหรือสั่งให้มีการสืบสวนหรือการไต่สวน ในกรณีตามวรรคหนึ่งก็ได้

ส่วนที่ ๒

เหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏ

ข้อ ๑๕ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัย หรือความปรากฏไม่ว่าโดยทางใด ถ้ามีหลักฐานพอสมควร หรือมีข้อมูลเพียงพอที่จะสืบสวนต่อไป ว่ามีการกระทำใดอันเป็นการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือจะมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมายให้ดำเนินการดังนี้

(๑) กรณีมีเหตุอันควรสงสัย หรือความปรากฏต่อพนักงานคนใด ให้พนักงานนั้นรายงานข้อเท็จจริงพร้อมพยานหลักฐานเบื้องต้น (ถ้ามี) ต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาสั่งให้มีการสืบสวน

(๒) กรณีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับแจ้งจากผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือพรรคการเมือง หรือการกระทำอันอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือพนักงานสืบสวนสอบสวนที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐานเบื้องต้นไปพลาถก่อนจนกว่าคณะกรรมการหรือกรรมการจะมีคำสั่งในเรื่องดังกล่าว (เนื่องจากตาม พ.ร.ป. กต. ม. ๒๘ กำหนดให้ผู้ตรวจการเลือกตั้งรายงานการกระทำผิดต่อ คณะกรรมการ หรือกรรมการ เพื่อพิจารณาสั่งตามอำนาจหน้าที่ ดังนั้น จึงกำหนดให้ ผอ.กต.จว. เพียงแสวงหาข้อเท็จจริง และรวบรวมพยานหลักฐานไปพลาถก่อนจนกว่าคณะกรรมการหรือกรรมการจะมีคำสั่ง และอาจต้องรอความชัดเจน ระเบียบ กต. ว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง อีกครั้งหนึ่งก่อนกำหนดรายละเอียดในเรื่องนี้)

(๓) กรณีมีเหตุอันควรสงสัย หรือความปรากฏต่อเลขาธิการ หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ให้บุคคลดังกล่าวพิจารณาสั่งให้ดำเนินการสืบสวน ในกรณีนี้เลขาธิการจะส่งเรื่องให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการสืบสวน ก็ได้

(๔) กรณีมีเหตุอันควรสงสัย หรือความปรากฏต่อคณะกรรมการ หรือกรรมการคนใดคณะกรรมการ หรือกรรมการนั้น มีอำนาจสั่งให้เลขาธิการ หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือพนักงานสืบสวนสอบสวน ดำเนินการสืบสวน หรือดำเนินการไต่สวน ก็ได้

กรณีตาม (๑) ถึง (๓) ถ้ามีรายละเอียดเกี่ยวกับข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ที่ชัดเจน รวมทั้ง ระบุพยานหลักฐานเพียงพอที่จะทราบได้ว่ามีเหตุที่ทำให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม หรือมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง ให้เลขาธิการหรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี พิจารณาสั่งให้มีการไต่สวนโดยไม่ต้องทำการสืบสวนก็ได้

ข้อ ๑๖ คำกล่าวหาที่ยื่นไม่ถูกต้องตามข้อ ๙ บัตรสนเท่ห์ การได้รับแจ้งข้อมูลจากหน่วยงานอื่นของรัฐ การได้รับข้อมูลเบาะแสจากบุคคลหรือจากระบบสารสนเทศต่างๆ ถ้าตรวจสอบมูลเบื้องต้นแล้วมีหลักฐาน พอสมควรหรือมีข้อมูลเพียงพอที่จะสืบสวนต่อไปว่ามีการกระทำใดอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือจะมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไป โดยมีชอบด้วยกฎหมาย ให้ถือว่าไม่มีเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏและให้ดำเนินการตามส่วนนี้ หากตรวจสอบ แล้วไม่มีมูลให้รวบรวมไว้เป็นฐานข้อมูลต่อไป

หมวด ๓

การสืบสวนและการไต่สวน

ส่วนที่ ๑

การสืบสวนทั่วไป

ข้อ ๑๗ ให้พนักงานสืบสวนสอบสวน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เลขาธิการ กรรมการ คณะกรรมการ เป็นผู้ที่มีอำนาจในการสืบสวนตามระเบียบนี้

ข้อ ๑๘ ภายใต้ข้อ ๑๗ เมื่อมีกรณีที่ต้องดำเนินการสืบสวน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เลขาธิการ กรรมการ คณะกรรมการ จะดำเนินการเองหรือมอบหมายให้พนักงานสืบสวนสอบสวนดำเนินการแทน ก็ได้ ทั้งนี้ พนักงานสืบสวนสอบสวนต้องดำเนินการสืบสวนให้แล้วเสร็จภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง

การมอบหมายตามวรรคหนึ่ง จะมอบหมายพนักงานสืบสวนสอบสวนคนใดหรือหลายคนก็ได้ โดยให้ คำนึงถึงประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ ความเหมาะสม และปริมาณงานที่ได้รับผิดชอบด้วย

ข้อ ๑๙ ในการสืบสวนให้ผู้มีอำนาจในการสืบสวนดำเนินการเพื่อทราบรายละเอียดตามคำกล่าวหา หรือ เหตุอันควรสงสัย หรือความปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นใคร มีข้อกล่าวหาประการใด พฤติการณ์ในการกระทำความผิดเป็นอย่างไร และมีพยานหลักฐานใด หรือบุคคลใดร่วมกระทำความผิด และมีอำนาจดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ขอทราบรายละเอียดเพิ่มเติมตามคำกล่าวหาจากผู้กล่าวหา (ถ้ามี)

(๒) บันทึกล้อยคำบุคคลใดๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๓) ขอทราบข้อเท็จจริง หรือขอเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง จากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงาน เอกชนหรือจากบุคคลใดๆ มาประกอบการพิจารณา

(๔) ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ หรือที่เกี่ยวข้องกับประเด็นตามคำกล่าวหา

(๕) ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความ อาญา และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ในการจับ ค้น คุมขัง และการปล่อยชั่วคราว ให้แจ้งเจ้าพนักงาน ตำรวจหรือพนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานอื่นดำเนินการแทน หรืออาจร่วมดำเนินการกับเจ้าพนักงานตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานอื่น ก็ได้

(๖) รวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง

(๗) ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๒๐ หากต้องมีการบันทึกถ้อยคำบุคคล ก่อนเริ่มสอบถ้อยคำให้แจ้งให้ผู้ให้ถ้อยคำทราบว่าพนักงานสืบสวนสอบสวน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เลขาธิการ กรรมการ หรือคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี มีฐานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และแจ้งว่าการให้ถ้อยคำอันเป็นเท็จอาจเป็นความผิดตามกฎหมาย

ข้อ ๒๑ การสอบถ้อยคำให้บันทึกถ้อยคำตามแบบท้ายระเบียบนี้ เมื่อได้บันทึกถ้อยคำเสร็จแล้วให้อ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟัง หรือจะให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเอง ก็ได้ แล้วให้ผู้ให้ถ้อยคำและผู้บันทึกถ้อยคำลงลายมือชื่อไว้ห้ามมิให้ขูด ลบ หรือบันทึกข้อความทับ ถ้าจะต้องแก้ไขข้อความที่ได้บันทึกไว้แล้ว ให้ใช้วิธีขีดฆ่า หรือตกเติม และให้ผู้บันทึกถ้อยคำกับผู้ใช้ถ้อยคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแห่งที่ขีดฆ่า หรือตกเติม ในกรณีที่ผู้ใช้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อ ให้บันทึกเหตุแห่งการไม่ลงลายมือชื่อไว้ในบันทึกถ้อยคำนั้น ในกรณีที่ผู้ใช้ถ้อยคำไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ให้พิมพ์ลายนิ้วมือ และบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในบันทึกถ้อยคำนั้น

ข้อ ๒๒ เมื่อดำเนินการสืบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ให้จัดทำรายงานการสืบสวน โดยอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังนี้

(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหา (ถ้ามี)

(๒) ชื่อ ที่อยู่ และตำแหน่งหน้าที่ (ถ้ามี) ของผู้ถูกกล่าวหา

(๓) เรื่องที่ถูกกล่าวหา ข้อกล่าวหาและพฤติการณ์การกระทำผิดตามข้อกล่าวหา

(๔) สรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้จากการสืบสวน

(๕) สรุปความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกกล่าวหา หรือเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏโดยให้มีเหตุผลในการพิจารณา ทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

(๖) เสนอความเห็น ว่า ควรดำเนินการไต่สวนต่อไป หรือให้ยุติเรื่อง หรือเสนอให้กรรมการหรือคณะกรรมการสั่งการอย่างหนึ่งอย่างใด

เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เสนอรายงานการสืบสวนต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๒๓ ผลการสืบสวนคำกล่าวหาตามหมวด ๒ ส่วนที่ ๑ ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) สืบสวนแล้วมีมูล ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการแล้วแต่กรณี ส่งให้มีการไต่สวน และส่งเรื่องให้คณะกรรมการไต่สวนดำเนินการโดยเร็ว และรายงานคณะกรรมการทราบตามแบบที่กำหนด

(๒) สืบสวนแล้วไม่มีมูล ให้เลขาธิการ หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี เสนอคณะกรรมการหรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายพิจารณาสั่งให้ยุติเรื่องหรือให้ดำเนินการไต่สวน หากพิจารณาแล้วสั่งให้ดำเนินการไต่สวนก็ให้ส่งเรื่องนั้นแก่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการดำเนินการโดยเร็ว

ข้อ ๒๔ ผลการสืบสวนเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏตามหมวด ๒ ส่วนที่ ๑ ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) กรณีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการสั่งให้มีการสืบสวน

(ก) สืบสวนแล้วมีมูล ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการแล้วแต่กรณี ส่งให้ดำเนินการไต่สวนและส่งเรื่องให้คณะกรรมการไต่สวนดำเนินการโดยเร็ว รวมทั้งรายงานคณะกรรมการทราบตามแบบที่กำหนด

(ข) สืบสวนแล้วไม่มีมูล ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือเลขาธิการแล้วแต่กรณี ส่งงดการสืบสวนและรวบรวมไว้เป็นฐานข้อมูล กรณีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดส่งงดการสืบสวนให้รายงานเลขาธิการทราบ

(๒) กรณีกรรมการคนใดสั่งให้มีการสืบสวน หากสืบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ให้เลขาธิการ หรือผู้อำนวยการ

การเลือกตั้ง ประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี เสนอเรื่องต่อกรรมการนั้นพิจารณาสั่งให้ยุติเรื่องหรือให้ดำเนินการไต่สวน หากพิจารณาแล้วสั่งให้ดำเนินการไต่สวนก็ให้ส่งเรื่องนั้นแก่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการดำเนินการโดยเร็ว

(๓) กรณีคณะกรรมการ หรือกรรมการหลายคนสั่งให้มีการสืบสวนในเรื่องเดียวกัน หากสืบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ให้เลขาธิการ หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการพิจารณาสั่งให้ยุติเรื่องหรือให้ดำเนินการไต่สวน หากพิจารณาแล้วสั่งให้ดำเนินการไต่สวนก็ให้ส่งเรื่องนั้นแก่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการดำเนินการโดยเร็ว

ข้อ ๒๕ ก่อนมีคำสั่งตามข้อ ๒๓ หรือข้อ ๒๔ คณะกรรมการ กรรมการ เลขาธิการ หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี อาจจะสั่งให้ดำเนินการสืบสวนเพิ่มเติมก็ได้

ข้อ ๒๖ เมื่อได้รับเรื่องใดไว้ดำเนินการไต่สวนแล้ว บรรดาสิ่งของ หรือบันทึก รวมถึงเอกสารหลักฐานต่างๆ ที่ได้มาจากการสืบสวนนี้ ให้ถือเป็นอันใช้ได้ และสามารถนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบสำนวนในชั้นไต่สวนต่อไป

ส่วนที่ ๒ การสืบสวนเป็นองค์คณะ

ข้อ ๒๗ เมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้ไม่ว่าโดยทางใดและไม่ว่าจะมีผู้แจ้งหรือผู้กล่าวหาหรือไม่ ให้ดำเนินการสืบสวนโดยคณะกรรมการสืบสวน

(๑) ในกรณีที่มีคำกล่าวหา หรือเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏว่าการจัดการเลือกตั้ง การลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนนเลือกตั้ง การประกาศผลคะแนนเลือกตั้ง มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๒) ในกรณีที่มีคำกล่าวหา หรือเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏว่าเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการหรืองดเว้นการกระทำใดอันเป็นเหตุให้การเลือกตั้งหรือการเลือกมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๓) ในกรณีคณะกรรมการมีคำสั่งให้ดำเนินการสืบสวนเพราะเหตุที่ได้รับรายงานจากผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดว่าเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ดำเนินการแก้ไขเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้ถูกต้อง

ข้อ ๒๘ ผู้มีอำนาจตั้งบุคคลตามข้อ ๘ เป็นคณะกรรมการสืบสวน ได้แก่

(๑) คณะกรรมการ

(๒) เลขาธิการ

(๓) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ให้ผู้มีอำนาจตาม (๒) และ (๓) ตั้งคณะกรรมการสืบสวนได้เฉพาะในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในเขตพื้นที่รับผิดชอบ

คณะกรรมการสืบสวนประกอบด้วย ประธานกรรมการสืบสวนคนหนึ่ง และกรรมการสืบสวนอีกสองคน

ข้อ ๒๙ การตั้งคณะกรรมการสืบสวนตามข้อ ๒๗ ให้คำนึงถึงประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ ความเหมาะสม ระดับตำแหน่งของบุคคลที่จะได้รับการตั้งและผู้ถูกกล่าวหา

ข้อ ๓๐ ในกรณีจำเป็นจะต้องแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐเป็นคณะกรรมการสืบสวนทั้งคณะหรือบางส่วนเพื่อปฏิบัติหน้าที่เฉพาะกาลหรือเฉพาะเรื่อง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความเป็นกลางทางการเมือง

ข้อ ๓๑ กรรมการสืบสวนพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) พ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานตามข้อ ๘
- (๔) ผู้มีอำนาจตั้งตามข้อ ๒๘ สั่งให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อเห็นสมควร
- (๕) ได้วินิจฉัยชี้ขาดสำนวนการสืบสวนแล้ว

ข้อ ๓๒ การประชุมของคณะกรรมการสืบสวนต้องมีกรรมการสืบสวนมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งจึงจะเป็นองค์ประชุม ให้ประธานกรรมการสืบสวนเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการสืบสวนไม่มาประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการสืบสวนที่มาประชุมเลือกกันเองเป็นประธานในที่ประชุม

ข้อ ๓๓ ให้คณะกรรมการสืบสวนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) สืบสวนข้อเท็จจริงตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง
- (๒) มอบหมายให้กรรมการสืบสวนคนใดคนหนึ่งหรือหลายคน ปฏิบัติหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งตามที่เห็นสมควรเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ก็ได้
- (๓) เสนอต่อคณะกรรมการเพื่อขอให้มีการเปิดหีบบัตรเลือกตั้งที่นับคะแนนเลือกตั้งเสร็จแล้ว ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องสืบสวนเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว (มติ กกต.ครั้งที่ ๙๒/๒๕๕๗ วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๗ ได้วินิจฉัยว่าการเปิดหีบบัตรเลือกตั้งของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนโดยไม่มีอำนาจเป็นการมิชอบ ดังนั้น จึงเพิ่มเติมข้อนี้ไว้ในระเบียบเพื่อให้สามารถทำได้)

(๔) เรื่องอื่นๆ ที่คณะกรรมการมอบหมายในการสืบสวน

ข้อ ๓๔ ให้นำความในส่วนของ ๑ การสืบสวนทั่วไป ข้อ ๑๗ ถึงข้อ ๒๒ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสืบสวนโดยอนุโลม โดยให้อำนาจหน้าที่ของพนักงานสืบสวนสอบสวนเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสืบสวน

คณะกรรมการสืบสวนอาจมอบหมายให้กรรมการสืบสวนคนใดคนหนึ่งปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควรเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ก็ได้

ข้อ ๓๕ กรณีการสืบสวนตามคำกล่าวหา ให้เลขาธิการ หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแล้วแต่กรณี เสนอสำนวนการสืบสวนต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

ข้อ ๓๖ การสืบสวนเหตุอันควรสงสัยหรือความปรากฏ ให้ดำเนินการดังนี้

- (๑) กรณีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการสั่งให้มีการสืบสวน
 - (ก) สืบสวนแล้วมีมูลความผิด ให้เลขาธิการ หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี เสนอสำนวนการสืบสวนต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัย
 - (ข) สืบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีมูล ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือเลขาธิการแล้วแต่กรณี ส่งงดการสืบสวน
 - (๒) กรณีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสั่งให้มีการสืบสวนตามที่ได้รับแจ้งจากผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด (ต้องรอความชัดเจน ระเบียบ กกต. ว่าด้วยผู้ตรวจการเลือกตั้ง ก่อนกำหนดรายละเอียดเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง)
 - (ก) สืบสวนแล้วมีมูลความผิด ให้เลขาธิการ หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี เสนอสำนวนการสืบสวนต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัย
 - (ข) สืบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีมูล ให้เลขาธิการ หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี เสนอสำนวนการสืบสวนต่อคณะกรรมการหรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายเพื่อพิจารณาวินิจฉัย
 - (๓) กรณีกรรมการการเลือกตั้งคนเดียวสั่งให้มีการสืบสวน
 - (ก) สืบสวนแล้วมีมูลความผิด ให้เสนอสำนวนการสืบสวนต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

- (ข) สืบสวนแล้วไม่มีมูล ให้เสนอกรรมการนั้นสั่งเพื่อพิจารณาวินิจฉัย
 (๔) กรณีคณะกรรมการ หรือกรรมการการเลือกตั้งหลายคนสั่งให้มีการสืบสวนในเรื่องเดียวกัน
 ให้เสนอสำนวนการสืบสวนต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

ส่วนที่ ๓

การรวมเรื่อง การแยกเรื่อง และการถอนคำกล่าวหา

ข้อ ๓๗ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เลขานุการ อาจสั่งให้รวมการสืบสวน หรือการไต่สวน
 ในกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ถูกร้องรายเดียวกัน หรือหลายรายแต่เป็นกลุ่มเดียวกัน หรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน
 (๒) เรื่องที่สืบสวน หรือไต่สวนมีมูลกรณีเดียวกัน หรือเกี่ยวพันกัน

ข้อ ๓๘ เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขานุการเห็นเป็นการสมควร หรือได้รับรายงาน
 จากพนักงานสืบสวนสอบสวน คณะกรรมการสืบสวน หรือคณะกรรมการไต่สวน ว่าการสืบสวนหรือการไต่สวน
 เรื่องใด มีความยุ่งยาก หรืออาจจะเกิดความล่าช้า อาจสั่งให้แยกเรื่องนั้นไปทำการสืบสวน หรือไต่สวนต่างหาก
 หรือแยกไปรวมกับเรื่องอื่น ก็ได้

ข้อ ๓๙ ผู้กล่าวหาอาจยื่นหนังสือขอถอนคำกล่าวหาที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด
 หรือสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ ก่อนที่คณะกรรมการจะวินิจฉัยชี้ขาด

คณะกรรมการอาจอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้ถอนคำกล่าวหาก็ได้ และให้เลขานุการแจ้งผล
 การพิจารณาให้ผู้กล่าวหาและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบ

ส่วนที่ ๔

คณะกรรมการไต่สวน

ข้อ ๔๐ ผู้มีอำนาจตั้งบุคคลตามข้อ ๘ เป็นคณะกรรมการไต่สวน ได้แก่

- (๑) คณะกรรมการ
 (๒) เลขานุการ
 (๓) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ให้ผู้มีอำนาจตาม (๒) และ (๓) แต่งตั้งคณะกรรมการไต่สวนได้เฉพาะในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น
 หรือผู้บริหารท้องถิ่นในเขตพื้นที่รับผิดชอบ โดยแต่งตั้งจากบัญชีรายชื่อตามข้อ ๘

คณะกรรมการไต่สวนประกอบด้วย ประธานกรรมการคนหนึ่ง และกรรมการอีกไม่น้อยกว่าสองคน
 แต่ไม่เกินสี่คน

ข้อ ๔๑ การตั้งคณะกรรมการไต่สวนตามข้อ ๔๐ ให้คำนึงถึงประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ ความ
 เหมาะสม ระดับตำแหน่งของบุคคลที่จะได้รับแต่งตั้งและผู้ถูกกล่าวหา

ข้อ ๔๒ ในกรณีจำเป็นจะต้องแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานอื่นของรัฐเป็นคณะกรรมการไต่สวนทั้งคณะ
 หรือบางส่วนเพื่อปฏิบัติหน้าที่เฉพาะกาลหรือเฉพาะเรื่อง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งแต่งตั้งจากบุคคลที่มี
 ความซื่อสัตย์สุจริตและมีความเป็นกลางทางการเมือง

ข้อ ๔๓ การประชุมของคณะกรรมการไต่สวนต้องมีกรรมการไต่สวนมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งจึงจะ
 เป็นองค์ประชุม ให้ประธานกรรมการไต่สวนเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานกรรมการไต่สวน
 ไม่มาประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการไต่สวนที่มาประชุมเลือกกันเองเป็นประธาน
 ในที่ประชุม

ข้อ ๔๔ ให้คณะกรรมการไต่สวนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) ไต่สวนข้อเท็จจริงตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง

(๒) มอบหมายให้กรรมการไต่สวนคนหนึ่งคนใดดำเนินการสืบสวนตามหมวด ๓ ส่วนที่ ๑ ได้โดยอนุโลม และให้บรรดาสิ่งของ สรรพเอกสาร และข้อเท็จจริงที่ได้จากการสืบสวนเป็นส่วนหนึ่งของการไต่สวน

(๓) เรื่องอื่นๆ ที่คณะกรรมการมอบหมายในการไต่สวน

ข้อ ๔๕ กรรมการไต่สวนพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) พ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานตามข้อ ๘

(๔) ผู้มีอำนาจตั้งตามข้อ ๔๐ สั่งให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อเห็นสมควร

(๕) ได้วินิจฉัยชี้ขาดสำนวนการไต่สวนแล้ว

ส่วนที่ ๕

การไต่สวน

ข้อ ๔๖ ให้ประธานกรรมการไต่สวนจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการไต่สวน เพื่อดำเนินการไต่สวน โดยเร็ว ในการประชุมครั้งแรกให้พิจารณากำหนดแนวทางและระยะเวลาในการไต่สวน

ในการกำหนดแนวทางและระยะเวลาในการไต่สวนข้อเท็จจริง ให้คณะกรรมการไต่สวนพิจารณารายงาน การสืบสวน คำกล่าวหา คำร้องทุกข์กล่าวโทษ(ถ้ามี) รวมทั้งเอกสารหรือหลักฐานต้นเรื่อง ข้อเท็จจริงและ พฤติการณ์ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อให้การไต่สวนดำเนินไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

ให้คณะกรรมการไต่สวนทำการไต่สวนโดยเร็ว แล้วสรุปสำนวนให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วัน ที่ได้รับเรื่องไว้ดำเนินการ หากไม่แล้วเสร็จให้รายงานพร้อมเหตุผลความจำเป็นต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัด หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี เพื่อขออนุมัติขยายระยะเวลาทำการไต่สวนออกไปอีกไม่เกิน สองครั้งๆ ละไม่เกินสิบวัน

ในกรณีที่การดำเนินการไต่สวนตามวรรคสามไม่แล้วเสร็จ ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการรายงานพร้อมเหตุผลความจำเป็น เพื่อขออนุมัติขยายระยะเวลาทำการไต่สวนต่อคณะกรรมการ หรือกรรมการที่ได้รับมอบหมาย โดยให้ขอขยายระยะเวลาก่อนสิ้นสุดระยะเวลาการไต่สวนไม่น้อยกว่าสามวัน

ข้อ ๔๗ ในกรณีที่คณะกรรมการไต่สวนเห็นสมควรเรียกบุคคลใดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด หรือการกล่าวหาเป็นพยานให้ถ้อยคำหรือพยาน ให้คณะกรรมการไต่สวนเรียกบุคคลนั้นมาชี้แจง หรือให้ถ้อยคำ ตามวัน เวลา และสถานที่ที่คณะกรรมการไต่สวนกำหนด ในกรณีที่พยานมาพบแต่ไม่ยอมให้ถ้อยคำ หรือคณะกรรมการ ไต่สวน ไม่อาจเรียกพยานมาได้ภายในเวลาอันสมควร คณะกรรมการไต่สวนจะไม่ดำเนินการไต่สวนถ้อยคำพยาน บุคคลนั้นไว้ก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุแห่งการนั้นไว้ในสำนวนการไต่สวนด้วย

ข้อ ๔๘ ในการไต่สวนให้มีการบันทึกถ้อยคำ โดยผู้ให้ถ้อยคำสามารถให้ถ้อยคำด้วยความสมัครใจ และ คณะกรรมการไต่สวนต้องไม่กระทำการใดๆ อันเป็นการหลอกลวง บังคับ ชูเชิญ หรือให้สัญญาใดๆ อันเป็น การจูงใจผู้ให้ถ้อยคำเพื่อให้ถ้อยคำอย่างหนึ่งอย่างใด

ก่อนการบันทึกถ้อยคำ ให้แจ้งผู้ให้ถ้อยคำทราบด้วยว่า คณะกรรมการไต่สวนมีฐานะเป็นเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา และถ้อยคำที่ให้บันทึกนั้น อาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ หากให้ ถ้อยคำเท็จเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจว่าผู้สมัครผู้ใดกระทำการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือ พรรคการเมืองอาจมีความผิดและต้องได้รับโทษทางอาญา เมื่อบันทึกถ้อยคำเสร็จแล้วให้อ่านให้ผู้ให้ถ้อยคำฟัง หรือให้ผู้ให้ถ้อยคำอ่านเองก็ได้ ให้ผู้ให้ถ้อยคำและคณะกรรมการไต่สวนลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกหน้า

ในการบันทึกถ้อยคำให้เขียนด้วยน้ำหมึก หรือพิมพ์ ถ้าจำเป็นต้องแก้ไขหรือตกเติมข้อความ ห้ามมิให้ขูดลบ หรือบันทึกข้อความทับ แต่ให้ใช้วิธีขีดฆ่าข้อความแล้วเขียนหรือพิมพ์ขึ้นใหม่ หรือตกเติมข้อความ โดยให้กรรมการไต่สวนอย่างน้อยหนึ่งคนและผู้ให้ถ้อยคำลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแห่ง

ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมือไว้ ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่ยอมลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ หรือไม่อาจลงลายมือชื่อ หรือพิมพ์ลายนิ้วมือได้ ให้บันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในบันทึกถ้อยคำนั้น

เพื่อประโยชน์ในการไต่สวน คณะกรรมการไต่สวนอาจจัดให้มีการบันทึกภาพหรือเสียง ของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานด้วยก็ได้ โดยมีให้บุคคลอื่นที่มีใช่คณะกรรมการไต่สวนบันทึกภาพหรือเสียง หรือกระทำการอื่นใดให้บุคคลอื่นได้ทราบข้อเท็จจริงในการไต่สวน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการไต่สวน

พยานที่บุคคลหรือคณะบุคคลที่มีอำนาจดำเนินการตามระเบียบนี้ มีหนังสือเรียกมาให้ถ้อยคำให้ได้รับค่าป่วยการตามอัตราที่คณะกรรมการกำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้ เว้นแต่เป็นพยานผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหาอ้างหรือนำมาให้ถ้อยคำ

ข้อ ๔๙ การไต่สวนพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปี ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม (เนื่องจากสำนวนไต่สวนอาจต้องเป็นสำนวนดำเนินคดีอาญาต่อไป การไต่สวนพยานเด็กจึงควรกำหนดให้เป็นไปตาม ป.วิ.อาญา ด้วย)

ข้อ ๕๐ การไต่สวนให้ใช้ภาษาไทย แต่ถ้ามีความจำเป็นต้องใช้ภาษาอื่น ให้ใช้ล่ามแปล ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถพูดหรือเข้าใจภาษาไทย ให้คณะกรรมการไต่สวนจัดหาล่ามให้

ในกรณีที่ผู้ให้ถ้อยคำไม่สามารถพูด หรือได้ยิน หรือสื่อความหมายได้ ให้คณะกรรมการไต่สวนจัดหาล่ามภาษามือหรือจัดให้ถามตอบ หรือสื่อความหมาย โดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร

ในกรณีที่ใช้ล่าม ล่ามต้องสาบาน หรือปฏิญาณตนตามลัทธิศาสนาของล่ามว่าจะทำหน้าที่โดยสุจริต จะไม่เพิ่มเติมตัดทอน หรือบิดเบือนสิ่งที่แปล และให้ล่ามลงลายมือชื่อในบันทึกถ้อยคำ หรือคำแปลนั้น

ให้ล่ามมีสิทธิได้รับค่าป่วยการตามอัตราที่คณะกรรมการกำหนด ไว้ท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๕๑ ในกรณีที่พยานหลักฐานอยู่ต่างท้องที่ เลขานุการ หรือผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แห่งท้องที่ที่รับผิดชอบ อาจส่งประเด็นไปให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแห่งท้องที่ที่พยานอาศัยอยู่ ดำเนินการแทนก็ได้ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่รับผิดชอบจะทำการไต่สวนเอง หรือจะมอบหมายให้พนักงานสืบสวนสอบสวนคนใดคนหนึ่งทำการแทนก็ได้ เมื่อดำเนินการแล้ว ให้ผู้รับประเด็นรวบรวมถ้อยคำ พร้อมทั้งพยานหลักฐานส่งไปยังผู้ส่งประเด็น

ข้อ ๕๒ ในกรณีปรากฏหลักฐานจากการไต่สวน ว่ามีผู้อื่นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตาม บทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองร่วมกับผู้ถูกกล่าวหา ให้คณะกรรมการไต่สวน รายงานให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขานุการทราบ แล้วดำเนินการไต่สวนกรณีดังกล่าวด้วย

ส่วนที่ ๖

การแจ้งข้อกล่าวหา และสิทธิการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

ข้อ ๕๓ ให้คณะกรรมการไต่สวน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เลขานุการ คณะอนุกรรมการวินิจฉัย กรรมการการเลือกตั้ง หรือคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี มีอำนาจในการแจ้งข้อกล่าวหา จากการไต่สวนเมื่อเห็นว่า มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนข้อกล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการอันมีความผิด ให้จัดทำบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาระบุข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานโดยสรุปต้องจัดทำขึ้นเป็นสองฉบับ เพื่อส่งให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับ และเก็บไว้เป็นหลักฐานในสำนวนการไต่สวนหนึ่งฉบับ

ให้จัดทำหนังสือกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่ให้ผู้ถูกกล่าวหาไปชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา โดยให้แนบบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาไปให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ พร้อมหนังสือดังกล่าวด้วย และแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงสิทธิที่จะให้ถ้อยคำ หรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและนำพยานหลักฐานมาแสดงแก้ข้อกล่าวหาด้วย โดยส่งไปให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ณ ภูมิลำเนา หรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรหรือตามหลักฐานทางราชการ

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหามารับทราบข้อกล่าวหา แต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบข้อกล่าวหา ให้จัดแจ้งเหตุให้ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อไว้ในบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาด้วย และให้รวมไว้ในสำนวนการไต่สวน

ข้อ ๕๔ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มาให้ถ้อยคำ หรือไม่มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงหลักฐานแก้ข้อกล่าวหาภายในเวลาที่กำหนดตามข้อ ๕๓ โดยไม่มีเหตุอันสมควรให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาสละสิทธิในการให้ถ้อยคำ หรือมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหา ให้คณะกรรมการไต่สวนบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในสำนวนการไต่สวนแล้วดำเนินการต่อไป

ในกรณีมีเหตุอันสมควรว่า ผู้ถูกกล่าวหาอาจไม่ได้รับบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและหนังสือเชิญมาให้ถ้อยคำ คณะกรรมการไต่สวนจะดำเนินการส่งบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา พร้อมกำหนดวัน เวลา สถานที่ให้ผู้ถูกกล่าวหามาให้ถ้อยคำ หรือมีหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาอีกครั้งหนึ่ง โดยวิธีแจ้งทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือโดยวิธีปิดหมายก็ได้ แต่ต้องบันทึกเหตุอันเป็นหลักฐาน

กรณีการแจ้งทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้ส่งเป็นภาพถ่ายบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหา และภาพถ่ายหนังสือกำหนดวัน เวลา สถานที่ที่ให้ผู้ถูกกล่าวหามาให้ถ้อยคำหรือมีหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตามช่องทางการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้สมัครได้แจ้งไว้ในการสมัครรับเลือกตั้ง โดยให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาและกำหนดนัดดังกล่าวนับแต่ได้ดำเนินการแจ้งแล้ว (ผู้สมัครบางคนอาจมีช่องทางการติดต่อสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงควรมีช่องทางนี้ในใบสมัครรับเลือกตั้งด้วย)

กรณีการแจ้งโดยวิธีปิดหมายให้ปิดบันทึกการแจ้งข้อกล่าวหาและหนังสือเชิญมาให้ถ้อยคำไว้ในที่แลเห็นได้ง่าย ณ ภูมิลำเนา หรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรหรือตามหลักฐานทางราชการของผู้ถูกกล่าวหา โดยให้มีเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองในท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานตำรวจเป็นพยานร่วมด้วยอย่างน้อยหนึ่งคน โดยให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาและกำหนดนัดดังกล่าวนับแต่ได้ดำเนินการปิดหมายแล้ว

ข้อ ๕๕ ในการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาอาจแก้ข้อกล่าวหาโดยทำเป็นหนังสือ หรือชี้แจงด้วยวาจาก็ได้ ผู้ถูกกล่าวหาสามารถนำทนายความ หรือบุคคลที่ตนไว้วางใจเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงได้จำนวนหนึ่งคน กรณีที่ไม่สามารถนำบุคคลดังกล่าวมาเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงไม่อาจนำมาเป็นเหตุขอเลื่อนการชี้แจงได้ และห้ามมิให้บุคคลดังกล่าวซักถาม แนะนำผู้ถูกกล่าวหา หรือตอบคำถามแทนผู้ถูกกล่าวหา หากฝ่าฝืนหรือมีพฤติการณ์อันเป็นการขัดขวางหรือมีความประพฤติไม่เหมาะสม คณะกรรมการไต่สวนจะไม่อนุญาตให้บุคคลนั้นเข้าร่วมรับฟังการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาก็ได้ โดยให้บันทึกเหตุดังกล่าวรวมไว้ในสำนวนการไต่สวน

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาประสงค์ที่จะชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาด้วยวาจา ให้นำความในข้อ ๔๗ ข้อ ๔๘ ข้อ ๔๙ และข้อ ๕๐ การไต่สวนถ้อยคำพยานมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาร้องขอขยายระยะเวลาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา โดยอ้างเหตุผลและความจำเป็น หากคณะกรรมการไต่สวนเห็นว่า เพื่อประโยชน์แห่งความเป็นธรรมและไม่เป็นการประวิงเวลาจะขยายระยะเวลาการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาออกไปตามที่เห็นสมควร ก็ได้

ในกรณีที่คณะกรรมการไต่สวนเห็นว่า การไต่สวนพยานหลักฐานใดจะทำให้การไต่สวนล่าช้าโดยไม่จำเป็น หรือมิใช่พยานหลักฐานในประเด็นสำคัญ จะงดการไต่สวนพยานหลักฐานนั้นเสียก็ได้ โดยให้บันทึกเหตุอันเป็น

ข้อ ๕๖ ในกรณีที่การไต่สวน มีพยานหลักฐานสนับสนุนเพียงพอที่จะฟังได้ว่า หัวหน้าพรรคการเมือง หรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ที่ผู้สมัครซึ่งถูกกล่าวหาอยู่ในสังกัดมีส่วนร่วมรู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย

หรือทราบถึงการกระทำของผู้สมัครซึ่งถูกกล่าวหาไปแล้ว มิได้ยับยั้งหรือแก้ไขเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ให้ถือว่าหัวหน้าพรรคการเมือง หรือคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้นเป็นผู้ถูกกล่าวหาด้วย ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาแจ้งข้อกล่าวหาแก่บุคคลดังกล่าว

ข้อ ๕๗ ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งได้ยื่นคำชี้แจงหรือให้ถ้อยคำแก้ข้อกล่าวหาแล้ว มีสิทธิยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือพร้อมพยานเอกสาร หรือพยานวัตถุเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการไต่สวนในเวลาใดๆ ก่อนเสนอรายงานการไต่สวนต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เลขาธิการ หรือคณะกรรมการ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๕๘ เมื่อคณะกรรมการไต่สวนทำการไต่สวนเสร็จแล้ว ให้ทำรายงานการไต่สวนตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้กล่าวหา (ถ้ามี)

(๒) ชื่อ ที่อยู่ และตำแหน่งหน้าที่ (ถ้ามี) ของผู้ถูกกล่าวหา

(๓) เรื่องที่ถูกกล่าวหา ข้อกล่าวหา คำแก้ข้อกล่าวหา และพฤติการณ์การกระทำผิดตามข้อกล่าวหา

(๔) สรุปข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องซึ่งได้จากการไต่สวน

(๕) สรุปความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกกล่าวหา หรือกล่าวหาโดยให้มีเหตุผลในการพิจารณาทั้งข้อเท็จจริง และข้อกฎหมายบทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง

(๖) เสนอความเห็นว่าควรเลือกตั้งใหม่ ระวังสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง การดำเนินคดี การกักบุคคลไว้เป็นพยาน หรือยุติเรื่อง หรือเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อพิจารณาสั่งการอย่างหนึ่งอย่างใด

เมื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เสนอสำนวนการไต่สวนต่อคณะกรรมการโดยผ่าน ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือเลขาธิการ แล้วแต่กรณี

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดได้รับสำนวนการไต่สวนตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้มีความเห็นพร้อมเหตุผลท้ายรายงานการไต่สวน แล้วเสนอต่อเลขาธิการเพื่อพิจารณาโดยเร็ว ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอาจสั่งให้คณะกรรมการไต่สวนดำเนินการไต่สวนเพิ่มเติมก็ได้

เมื่อเลขาธิการได้รับสำนวนการไต่สวนตามวรรคหนึ่ง หรือวรรคสองแล้ว เลขาธิการอาจทำการหรือสั่งการให้ไต่สวนเพิ่มเติม หรือให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทำการไต่สวนเพิ่มเติมก็ได้ แล้วให้เลขาธิการจัดทำความเห็นพร้อมเหตุผลเสนอต่อคณะกรรมการ

ในกรณีที่มีเหตุอันสมควร หรือมีความจำเป็นเร่งด่วน จะเสนอสำนวนการไต่สวนต่อคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยได้โดยตรงก็ได้

ข้อ ๕๙ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น หรือเพื่อประโยชน์แห่งการไต่สวนให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม หรือได้รับรายงานพร้อมเหตุผลจากคณะกรรมการไต่สวนที่รับผิดชอบสำนวน ให้คณะกรรมการ กรรมการ ผู้ที่สั่งให้มีการไต่สวน หรือเลขาธิการ มีอำนาจสั่งให้โอนสำนวนจากคณะกรรมการไต่สวนที่รับผิดชอบสำนวนไปให้คณะกรรมการไต่สวนคณะอื่นดำเนินการแทนได้

ส่วนที่ ๖

การสืบสวน หรือการไต่สวนการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย เกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมืองซึ่งเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร

ข้อ ๖๐ ในกรณีที่มีคำกล่าวหา หรือมีเหตุอันควรสงสัย หรือความปรากฏไม่ว่าโดยทางใด ถ้ามีหลักฐานพอสมควรหรือมีข้อมูลเพียงพอที่จะสืบสวนต่อไป ว่ามีการกระทำอันเป็นการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือจะมีผลให้การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไป

โดยมิชอบด้วยกฎหมายซึ่งเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร การสืบสวนหรือการไต่สวนให้เป็นไปตามความในหมวด ๑ หมวด ๒ และหมวด ๓ โดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้อำนาจหน้าที่ของเลขาธิการเป็นอำนาจหน้าที่ของเอกอัครราชทูต

เมื่อมีเหตุที่จะทำการสืบสวน หรือการไต่สวนให้เอกอัครราชทูตแจ้งรายชื่อบุคลากรเจ้าหน้าที่ของสถานทูตเสนอต่อคณะกรรมการเพื่อแต่งตั้งเป็นผู้มีอำนาจในการสืบสวน คณะกรรมการสืบสวน หรือคณะกรรมการไต่สวน เฉพาะกาลหรือเฉพาะเรื่อง

ข้อ ๖๑ การยื่นคำกล่าวหาตามข้อ ๖๐ ผู้กล่าวหาต้องยื่นด้วยตนเองที่สถานทูตซึ่งเหตุแห่งการกล่าวหาได้เกิดขึ้นในเขตรับผิดชอบ

ในกรณี มีการยื่น คำกล่าวหา ต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ให้เลขาธิการส่งเรื่องให้เอกอัครราชทูตที่เหตุแห่งการกล่าวหาเกิดขึ้นเกิดขึ้นในเขตรับผิดชอบเพื่อดำเนินการต่อไป เว้นแต่เลขาธิการเห็นสมควรให้มีการสืบสวน หรือการไต่สวนโดยสำนักงานคณะกรรมการ

ข้อ ๖๒ หากเป็นการกล่าวหาพนักงานเจ้าหน้าที่ของสถานทูตหรือเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำเนินการเลือกตั้งนอกราชอาณาจักร ให้เอกอัครราชทูตเสนอเรื่องต่อปลัดกระทรวงการต่างประเทศเพื่อส่งเรื่องให้เลขาธิการดำเนินการสืบสวนหรือการไต่สวนต่อไป

ข้อ ๖๓ การจัดทำรายงานการสืบสวนหรือการไต่สวน ให้จัดทำตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด โดยสรุปข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานพร้อมทั้งความเห็นเป็นภาษาไทยประกอบสำนวนการสืบสวนหรือการไต่สวนเสนอเอกอัครราชทูต เมื่อเอกอัครราชทูตได้รับสำนวนการสืบสวนหรือการไต่สวนแล้ว ให้ส่งสำนวนผ่านปลัดกระทรวงการต่างประเทศเพื่อส่งต่อให้เลขาธิการดำเนินการต่อไป

หมวด ๔

การพิจารณาและวินิจฉัย

ส่วนที่ ๑

คณะอนุกรรมการวินิจฉัย

ข้อ ๖๔ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการวินิจฉัย ประกอบด้วยประธานอนุกรรมการและอนุกรรมการอีกไม่น้อยกว่าสี่คนแต่ไม่เกินหกคน ซึ่งแต่งตั้งจากบุคคลที่มีความเป็นกลางทางการเมืองและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านนิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ การสืบสวน การไต่สวน การบัญชี การตรวจสอบภายใน หรือด้านอื่นๆ ที่เหมาะสม โดยอาจมีหลายคณะก็ได้

ให้เลขาธิการแต่งตั้งพนักงานเป็นเลขานุการ และผู้ช่วยเลขานุการ ตามความเหมาะสม

ข้อ ๖๕ คณะอนุกรรมการวินิจฉัย มีวาระการดำรงตำแหน่งสองปีนับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ข้อ ๖๖ อนุกรรมการวินิจฉัยพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ครบวาระ

(๒) ตาย

(๓) ลาออก

(๔) คณะกรรมการมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อเห็นสมควร

กรณี ที่อนุกรรมการวินิจฉัยว่างลง และมีการแต่งตั้งอนุกรรมการวินิจฉัยแทนตำแหน่งที่ว่างให้อนุกรรมการวินิจฉัยที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่ อยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ข้อ ๖๗ คณะอนุกรรมการวินิจฉัยมีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยปัญหาหรือข้อโต้แย้งตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง หรือเรื่องอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ ๖๘ เมื่อคณะอนุกรรมการวินิจฉัยได้รับสำนวนการไต่สวนแล้ว ให้พิจารณาด้วยความรวดเร็ว ต่อเนื่อง และเป็นธรรม

ในการพิจารณาของคณะอนุกรรมการวินิจฉัยอาจให้ทำการไต่สวนเพิ่มเติมหรือให้แจ้งข้อกล่าวหาเพิ่มเติมก็ได้ การดำเนินการดังกล่าวให้คณะอนุกรรมการวินิจฉัยแจ้งคณะกรรมการไต่สวนเจ้าของสำนวนเป็นผู้ดำเนินการ เว้นแต่มีเหตุจำเป็น อาจมอบหมายให้คณะกรรมการไต่สวนอื่นเป็นผู้ดำเนินการก็ได้

ข้อ ๖๙ เมื่อคณะอนุกรรมการวินิจฉัยพิจารณาเสร็จแล้ว ให้จัดทำความเห็นตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด แล้วเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาโดยเร็ว

ความเห็นของคณะอนุกรรมการวินิจฉัย จะต้องระบุข้อเท็จจริงและเหตุผลประกอบ ในกรณีที่อนุกรรมการวินิจฉัยคนใดมีความเห็นแย้งให้ทำความเห็นแย้งไว้ และต้องลงลายมือชื่อของอนุกรรมการวินิจฉัยที่พิจารณาทุกคน

ข้อ ๗๐ การประชุมของคณะอนุกรรมการวินิจฉัยต้องมีอนุกรรมการวินิจฉัยมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนอนุกรรมการวินิจฉัยเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม ให้ประธานอนุกรรมการวินิจฉัยเป็นประธานในที่ประชุม ในกรณีที่ประธานอนุกรรมการวินิจฉัยไม่มาประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้อนุกรรมการวินิจฉัยที่มาประชุมเลือกอนุกรรมการวินิจฉัยคนหนึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุม

การลงมติของคณะอนุกรรมการวินิจฉัยให้ถือเสียงข้างมาก อนุกรรมการวินิจฉัยทุกคนที่มาประชุมต้องลงคะแนนเสียงเพื่อมีมติ

อนุกรรมการวินิจฉัยคนหนึ่งให้มีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ส่วนที่ ๒

คณะกรรมการช่วยตรวจสำนวน

ข้อ ๗๑ คณะกรรมการอาจแต่งตั้งคณะกรรมการช่วยตรวจสำนวน ประกอบด้วย ประธานกรรมการ และกรรมการอีกไม่น้อยกว่าสองคนแต่ไม่เกินสี่คน ซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการอัยการ ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ หรือผู้ซึ่งเคยเป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐดังกล่าว โดยอาจมีหลายคณะก็ได้

ให้เลขานุการแต่งตั้งพนักงานเป็นเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการตามความเหมาะสม

ข้อ ๗๒ กรรมการช่วยตรวจสำนวนมีวาระการดำรงตำแหน่งสองปีนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และอาจได้รับแต่งตั้งอีกก็ได้

กรณีที่กรรมการช่วยตรวจสำนวนว่างลง ให้กรรมการช่วยตรวจสำนวนที่ได้รับการแต่งตั้งใหม่อยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ข้อ ๗๓ ให้คณะกรรมการช่วยตรวจสำนวน มีหน้าที่ช่วยคณะกรรมการ ดังนี้

(๑) ดำเนินการตรวจสอบสำนวนการสืบสวนหรือการไต่สวน

(๒) รับฟังคำชี้แจงหรือพยานหลักฐานแทนคณะกรรมการ

(๓) ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ ๗๔ ให้นำความในข้อ ๖๖ และข้อ ๗๐ มาใช้บังคับกับการพ้นจากตำแหน่ง การประชุม และการลงมติของคณะกรรมการช่วยตรวจสำนวนโดยอนุโลม

ส่วนที่ ๓ การพิจารณาและการวินิจฉัยสั่งการของกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อ ๗๕ กรรมการมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยสั่งการ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อพิจารณาผลการสืบสวนตามข้อ ๒๔ (๒) มีอำนาจสั่งให้ยุติเรื่องหรือสั่งให้ดำเนินการไต่สวน

(๒) เมื่อพิจารณาผลการสืบสวนตามข้อ ๓๖ (๒) (ข) แล้วเห็นว่าไม่มีมูลมีอำนาจสั่งให้ยุติเรื่อง หากเห็นว่า มีมูลให้เสนอคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัย

(๓) กรรมการผู้ใดพบเห็นหรือรับทราบจากผลการสืบสวนตามข้อ ๒๔ (๒) และข้อ ๓๖ (๒) ซึ่งมีหลักฐาน อันควรเชื่อได้ว่าหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งผู้ใดขาดประสิทธิภาพในการปฏิบัติ หน้าที่ หรือละทิ้งหน้าที่ หรือไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ ให้กรรมการนั้นมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ แล้วรายงานคณะกรรมการทราบ

ข้อ ๗๖ กรณีกรรมการพบเห็นว่ามีกรกระทำหรือการงดเว้นการกระทำใด อันอาจเป็นเหตุให้การเลือกตั้ง มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย มีอำนาจดำเนินการได้ ดังนี้

(๑) ถ้าการนั้นเป็นการกระทำ หรือการงดเว้นการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้มีหน้าที่ดำเนินการ เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ให้มีอำนาจสั่งให้ระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือสั่งให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ ตามที่เห็นสมควร

(๒) ถ้าเป็นการกระทำของบุคคลซึ่งมิใช่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีอำนาจสั่งให้เจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจและเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ หรือสั่งให้ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดบันทึกพฤติกรรมแห่งการกระทำและรวบรวมพยานหลักฐานไว้เพื่อ ดำเนินการต่อไปได้ตามที่จำเป็น

(๓) ในกรณีมีความจำเป็น จะสั่งระงับ ยับยั้ง แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือยกเลิกการเลือกตั้ง และสั่งให้ ดำเนินการเลือกตั้งใหม่ หรือนับคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งบางหน่วยหรือทุกหน่วยในเขตเลือกตั้งที่พบเห็นการ กระทำหรือการงดเว้นการกระทำนั้น ก็ได้

เมื่อกรรมการการเลือกตั้งผู้ใดออกคำสั่งตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้รายงานต่อคณะกรรมการเพื่อทราบโดยเร็ว ในการนี้ถ้าคณะกรรมการเห็นสมควร จะมีมติให้แก้ไขเพิ่มเติม ยกเลิกคำสั่ง หรือมีมติให้ดำเนินการอย่างใดตาม ที่เหมาะสม ก็ได้

ข้อ ๗๗ การดำเนินการตามข้อ ๗๖ (๒) ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดบันทึกพฤติกรรม แห่งการกระทำและรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อทราบรายละเอียดผู้กระทำเป็นใคร มีบุคคลใดร่วมกระทำ ความผิด พฤติกรรมในการกระทำเป็นอย่างไร มีพยานหลักฐานใด โดยดำเนินการได้ ดังต่อไปนี้

(๑) บันทึกถ้อยคำบุคคลใดๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๒) ขอทราบข้อเท็จจริงหรือขอเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงาน เอกชน หรือจากบุคคลใดๆ มาประกอบการพิจารณา

(๓) ตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

(๔) ปฏิบัติหน้าที่เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ในการจับกุม คุมขัง และการปล่อยชั่วคราว ให้แจ้งเจ้าพนักงาน ตำรวจหรือพนักงานสอบสวนหรือเจ้าพนักงานอื่นดำเนินการแทน หรืออาจร่วมดำเนินการกับเจ้าพนักงานตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน หรือเจ้าพนักงานอื่น ก็ได้

(๕) รวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เกี่ยวข้อง

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอาจมอบหมายให้พนักงานคนใดเป็นผู้ช่วยเหลือดำเนินการตาม วรรคหนึ่งก็ได้ แต่ทั้งนี้ จะมอบหมายให้พนักงานเป็นผู้ดำเนินการแทนทั้งหมดไม่ได้

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้รายงานพร้อมความเห็นต่อกรรมการผู้สั่งเพื่อพิจารณาสั่งการว่าจะให้ดำเนินคดีอาญา หรือดำเนินการไต่สวน หรือสั่งให้ยุติเรื่อง หรือสั่งให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควร

กรณีกรรมการสั่งให้ดำเนินคดีอาญา ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรวบรวมเอกสารพยานหลักฐานทั้งปวงกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่เกิดเหตุเพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ส่วนที่ ๓

การพิจารณาและวินิจฉัยสั่งการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ข้อ ๗๘ เมื่อคณะกรรมการได้รับผลการสืบสวน หรือการไต่สวน และความเห็นของคณะอนุกรรมการวินิจฉัย หรือเลขาธิการแล้วแต่กรณี ให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด หรือมีความเห็นโดยเร็ว

ข้อ ๗๙ ในกรณีที่คณะกรรมการเห็นว่าสำนวนการสืบสวน หรือการไต่สวนใด ต้องนำเสนอต่อคณะอนุกรรมการวินิจฉัยหรือคณะกรรมการช่วยตรวจสำนวน ให้เลขาธิการเสนอสำนวนการสืบสวน หรือการไต่สวนพร้อมความเห็นต่อคณะอนุกรรมการวินิจฉัยหรือคณะกรรมการช่วยตรวจสำนวนเพื่อพิจารณา ก่อนที่จะเสนอให้คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัย

ข้อ ๘๐ เมื่อคณะกรรมการมีมติวินิจฉัยชี้ขาดแล้ว ให้พนักงานผู้รับผิดชอบจัดทำร่างคำวินิจฉัยเสนอคณะกรรมการหรือกรรมการที่ได้รับมอบหมายให้ความเห็นชอบให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และเสนอให้ประธานกรรมการหรือผู้ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการลงนามในคำวินิจฉัยนั้น

ในกรณีที่คณะกรรมการพ้นจากตำแหน่งหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ทั้งคณะก่อนลงนามในคำวินิจฉัย ให้เลขาธิการบันทึกเหตุดังกล่าวไว้ในคำวินิจฉัยและให้เลขาธิการเป็นผู้ลงนามในคำวินิจฉัยนั้นแทน

ข้อ ๘๑ คำวินิจฉัยต้องมีสาระสำคัญ ดังนี้

(๑) วัน เดือน ปี ที่คณะกรรมการลงมติ

(๒) การเลือกตั้ง ผู้กล่าวหา (ถ้ามี) หรือผู้ถูกกล่าวหา

(๓) คำกล่าวหา เหตุอันควรสงสัย หรือความปรากฏซึ่งเป็นเหตุให้มีการสืบสวน หรือการไต่สวน

(๔) กระบวนการสืบสวน หรือการไต่สวน

(๕) ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน บทบัญญัติกฎหมายที่บัญญัติให้เป็นความผิด และข้อพิจารณาของคณะกรรมการ

(๖) บทบัญญัติกฎหมายที่ระบุให้อำนาจและมติคณะกรรมการ

(๗) ลายมือชื่อประธานกรรมการหรือผู้ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการ

ข้อ ๘๒ ให้เลขาธิการส่งคำวินิจฉัย ของคณะกรรมการให้แก่ผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้เกี่ยวข้อง และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบ และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบโดยไม่ชักช้า

ข้อ ๘๓ เมื่อมีการส่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราว หรือเมื่อประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว มีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ใด หรือสมาชิกวุฒิสภาผู้ใด หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภาผู้ใดกระทำการทุจริตในการเลือกตั้งหรือการเลือกหรือรู้เห็นการกระทำของบุคคลอื่น ให้คณะกรรมการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาเพื่อพิจารณาพิพากษา

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยอนุโลมโดยการยื่นคำร้องต่อศาลตามวรรคหนึ่งให้ยื่นต่อศาลอุทธรณ์

ข้อ ๘๔ เมื่อมีกรณีที่จะต้องดำเนินคดีอาญากับบุคคลใดเพราะเหตุกระทำความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง ให้คณะกรรมการแจ้งให้พนักงานอัยการที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ข้อ ๘๕ ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยว่าผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำความผิดและกฎหมายกำหนดให้การกระทำผิดนั้นเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน คณะกรรมการมีอำนาจพิจารณาส่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจได้

หมวด ๕ การปฏิบัติหน้าที่แทน

ข้อ ๘๖ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบนี้ เลขานุการอาจมอบหมายให้รองเลขานุการปฏิบัติหน้าที่แทนในเรื่องใดก็ได้ แต่ทั้งนี้ ผู้มอบหมายไม่หลุดพ้นจากความรับผิดชอบอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้รับมอบหมาย

ข้อ ๘๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบนี้ ถ้าไม่มีผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด หรือผู้รักษาการแทนผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด แล้วแต่กรณี มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะมอบหมายให้พนักงานคนใด เป็นผู้ดำเนินการแทนตนในเรื่องที่เป็นการเฉพาะตำแหน่งไม่ได้

หมวด ๖ บัตรประจำตัวเจ้าพนักงาน

ข้อ ๘๘ เมื่อคณะกรรมการมีมติแต่งตั้งให้บุคคลใดเป็นเจ้าพนักงานตามข้อ ๘ แล้ว ให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งยื่นคำขอมอบบัตรประจำตัวต่อสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งตามแบบท้ายระเบียบ พร้อมทั้งส่งหลักฐานประกอบการยื่นคำขอดังต่อไปนี้

(๑) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือสำเนาบัตรประจำตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๒) ภาพถ่ายหน้าตรงสวมเครื่องแบบ ขนาด ๒.๕ x ๓ เซนติเมตร จำนวน ๒ ภาพ

ข้อ ๘๙ เมื่อสำนักงานได้รับคำขอมอบบัตรประจำตัวและได้ตรวจสอบเอกสารแล้ว ให้เลขานุการออกบัตรประจำตัวให้แก่บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งนั้น ตามแบบที่สำนักงานกำหนด

ให้สำนักงานจัดทำสำเนาบัตรประจำตัวเจ้าพนักงานไว้ฉบับหนึ่งแล้วเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๙๐ บัตรประจำตัวให้ใช้ได้ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๔ ปี นับแต่วันออกบัตร เมื่อบัตรสิ้นอายุและมีความประสงค์จะขอมอบบัตรประจำตัวเพื่อใช้แทนบัตรประจำตัวเก่า ให้เจ้าพนักงานแจ้งขอมอบบัตรประจำตัวใหม่ได้ภายในสามสิบวัน ก่อนวันที่บัตรดังกล่าวจะสิ้นอายุ

ข้อ ๙๑ ในกรณีที่บัตรประจำตัวเจ้าพนักงานชำรุด สูญหาย หรือถูกทำลายด้วยประการใดๆ ให้รีบรายงานต่อเลขานุการ เพื่อขอมอบบัตรประจำตัวใหม่ โดยให้แนบหลักฐานตามรายการในข้อ ๘๗ พร้อมบัตรประจำตัวหรือหลักฐานการแจ้งความต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ แล้วแต่กรณี

ข้อ ๙๒ ในกรณีที่เจ้าพนักงานผู้ถือบัตรประสงค์จะขอเปลี่ยนบัตรประจำตัว เนื่องจากเปลี่ยนตำแหน่งหรือเลื่อนระดับ เปลี่ยนคำนำหน้าชื่อ ชื่อตัว ชื่อสกุล ให้ยื่นคำขอพร้อมทั้งส่งหลักฐานประกอบการยื่นคำขอตามข้อ ๘๗ และเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อเลขานุการ เพื่อออกบัตรประจำตัวใหม่

หมวด ๗
เหตุยกเว้นในการใช้ระเบียบ

ข้อ ๙๓ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ เป็นการเร่งรัดการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง หากปฏิบัติเกินกำหนดเวลาแต่ไม่ได้ขัดต่อกฎหมาย ไม่เป็นเหตุให้การสืบสวน การไต่สวน หรือการปฏิบัติที่ได้ดำเนินการตามระเบียบนี้เสียไป

ข้อ ๙๔ เมื่อเห็นสมควร คณะกรรมการอาจยกเว้นระเบียบข้อหนึ่งข้อใด หรือดำเนินการสืบสวนการไต่สวนเอง หรือสั่งการอื่นใดก็ได้ ทั้งนี้ การยกเว้นระเบียบดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งและพรรคการเมือง

หมวด ๘
ค่าตอบแทน

ข้อ ๙๕ คณะกรรมการช่วยตรวจสอบสำนวน คณะอนุกรรมการวินิจฉัย คณะกรรมการไต่สวน คณะกรรมการสืบสวน พนักงานสืบสวนสอบสวน บุคคลผู้ได้รับแต่งตั้งหรือได้รับมอบหมายหรือได้ปฏิบัติงานอย่างหนึ่งอย่างใดตามระเบียบนี้ ให้ได้รับค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่ ตามอัตราที่คณะกรรมการกำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๙๖ การใดที่อยู่ระหว่างดำเนินการตามระเบียบที่ระบุไว้ในข้อ ๓ คำสั่งหรือมติของคณะกรรมการและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องอยู่ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ดำเนินการตามระเบียบ มติ และหนังสือสั่งการดังกล่าวต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ

ประกาศ ณ วันที่ เดือน พ.ศ.

.....
ประธานกรรมการการเลือกตั้ง